

Til Utenriks- og forsvarskomiteen

Innspill fra Sex og Politikk til behandlingen av Stortingsmelding 24. Felles ansvar for felles fremtid.

Sex og Politikk takker for muligheten til å komme med innspill til Stortingsmelding 24, *Felles ansvar for felles fremtid*, om bærekraftsmålene og norsk utviklingspolitikk.

Meldingen viderefører viktig politikk nedfelt i handlingsplanen for kvinners rettigheter og likestilling i utviklingspolitikken *Frihet, makt og muligheter*. Vi ser det som positivt at satsing på seksuell og reprodutiv helse er fremhevet som en sentral komponent i den totale helsesatsingen, og at regjeringen vil øke innsatsen for tilgang til prevensjon og seksuelle og reprodutive helsetjenester, inkludert trygg og lovlig abort (ref. kap. 5.4.2 Helse). Dette er viktig fordi seksuell og reprodutiv helse og rettigheter (SRHR) er et grunnlag for individuelle muligheter til kontroll over egen kropp, for å fullføre utdanning og for å kunne delta i samfunnet.

Sex og Politikk er positive til at regjeringen nå sier tydelig at de vil fremme et helhetlig SRHR arbeid i den store helsesatsingen Global Financing Facility, hvor Norge har forpliktet seg til 600 mill. NOK årlig. Som meldingen sier: "Vi arbeider for at de land som får midler fra fondet skal prioritere bedre tilgang til seksuelle og reprodutive helsetjenester, inkludert tilgang til trygge aborttjenester." Dette er en sentral rolle Norge kan og må ta inn i de store multinasjonale programmene, slik at ikke SRHR blir redusert til en felles minstestandard med fokus kun på de ikke-kontroversielle delene.

Seksualitetsundervisning – helhetlig innsats for helse, utdanning og likestilling.

Som meldingen sier, krever bærekraftsmålene en helhetlig tilnærming til global, regional og nasjonal utvikling. De ulike målene påvirker hverandre og er gjensidig avhengig av hverandre, og de gjelder for alle. Utdanning og helse er to av de tematiske satsingsområdene i meldingen, i tråd med regjeringens tidligere uttalte politikk, og kvinners rettigheter og likestilling er et av fire tverrgående hensyn. Meldingen påpeker videre at investeringer i utdanning og helse har større effekt når de to områdene sees i sammenheng.

Dette er vi enig i. Derfor er vi skuffet over at regjeringen har utelatt et sentralt område som knytter både utdanning, helse og likestilling sammen – seksualitetsundervisning¹. Seksualitetsundervisning kan ha en katalytisk effekt for ungdoms muligheter, helse og deltagelse i samfunnsutviklingen. Det er derfor synd at Stortingsmeldingen ikke anerkjenner dette som en del av prioriteringene under utdanning, kapittel 3.4.1.

Hvert eneste år er det flere millioner tenåringsjenter som ikke kan fortsette utdanningen sin fordi de blir gravide og får barn. De fleste tenåringsgraviditeter er ikke planlagte, og mange er uønskede. De viktigste årsakene til tenåringsgraviditet er mangel på helhetlig seksualitetsundervisning, manglende tilgang på prevensjon og manglende beskyttelse mot barneekteskap og overgrep.

I Stortingsmeldingen er seksualitetsundervisning kun nevnt en gang i forbindelse med UNFPA sitt arbeid. Både UNFPA og UNESCO gjør et viktig arbeid for å styrke seksualitetsundervisningen gjennom

¹ Stortingsmeldingen bruker betegnelsen seksualundervisning. Vi bruker her betegnelsen seksualitetsundervisning som er i tråd med språket i den nye strategien for seksuell helse «Snakk om det!»

utvikling av pensum og faglig støtte til myndigheter. Samtidig vet vi at dette er langsomme prosesser og at veien til implementering kan være lang. Det er behov for flere aktører som kan gi undervisning til barn og unge – inkludert marginaliserte grupper - i og utenfor skolen, som kan legge til rette for undervisning og refleksjon av og med ungdom selv og som kan være pådrivere for god implementering.

Skal sammenhengen mellom helse, utdanning og likestilling tas på alvor kreves det en ytterligere innsats for helhetlig seksualitetsundervisning.

* Sex og Politikk ber Stortinget styrke innsatsen for helhetlig seksualitetsundervisning som del av satsingen på utdanning.

Humanitær innsats for en god seksuell helse

Sex og Politikk setter pris på at meldingen legger vekt på viktigheten av å styrke samspillet mellom humanitær og langsiktig innsats og å prioritere arbeidet med å integrere kjønnsperspektivet i humanitær bistand. Videre understrekes det i kapittel 5.6.1 at Norge vil trappe opp sin humanitære innsats både gjennom frivillige organisasjoner og gjennom UNFPA i deres arbeid for reproduktiv helse og mot kjønnsbasert vold.

Dette er viktige prioriteringer og Sex og Politikk er glad for at Stortingsmeldingen er spesielt tydelig på arbeidet for reproduktiv helse da dette er et felt som ofte blir nedprioritert i kriser og konflikter. I en krise er kvinner og jenter mer utsatt for seksuell og kjønnsbasert vold, seksuelt overførbare infeksjoner og økt svangerskapsrelatert dødelighet. Menn og kvinner har også samtykkende sex når de er på flukt. Et opphold i en flyktningeleir blir i mange tilfeller ikke kun en midlertidig løsning, men kan vare i flere år. Beregninger fra FNs befolkningsfond (UNFPA) viser at rundt 1 av 5 kvinner som befinner seg i et konfliktområde eller en humanitær krise er gravid.

Sex og Politikk mener derfor det er viktig å presisere at sikring av tilgang til et helhetlig helsetilbud inkluderer tilgang til moderne prevensjonsmidler og trygge aborttjenester. Dette vil ikke bare bidra til å redusere svangerskapsrelatert dødelighet, men legge til rette for en god seksuell helse som igjen vil bidra til en god allmennhelse.

Norge støtter allerede et viktig bidrag i dette arbeidet, den såkalte Minimum Initial Service Package (MISP). En minimumspakke med seksuelle og reproduktive helsetjenester som er gratis og skal være tilgjengelig ved alle kriser. Dessverre vet vi at mange aktører velger kun ut deler av denne pakken, da de synes det er et vanskelig felt å operere i. Som et land med en tydelig og uredd stemme for de mer kontroversielle rettighetene er det viktig at Norge også løfter dette helhetlige perspektivet innen det humanitære arbeidet.

* Sex og Politikk ber Stortinget inkludere et fokus på seksuell og reproduktiv helse, ikke kun reproduktiv helse i humanitære operasjoner.

For Sex og Politikk

Tor-Hugne Olsen
Daglig leder

Kjersti Augland
Seniorrådgiver